

PRIAMA DEMOKRACIA

David Sulík

Podľa idealistického konceptu sa vedomie ľudstva (myslené jeho duševné a duchovné články) stále vyvíja v súlade s celkovým vývojom sveta. Úmerne k tomu vznikajú, rozvíjajú sa a zanikajú aj rôzne formy usporiadania spoločnosti. V súčasnosti je tá časť ľudstva, u ktorého sa rozvíja duša vedomá a zárodok duchovného Ja, čiže samostatné a plne individuálne vedomie (a svedomie) spojené so schopnosťou vlastného rozhodovania a osobnej zodpovednosti, pripravená už prejsť k novému stupňu usporiadania spoločnosti primeraného dobe. Znamená to, že nastáva čas prechodu od zastupiteľskej, klasickej parlamentnej demokracie, k priamej. Takmer všetci politici ako aj veľká časť politológov, novinárov a pod., teda tí, čo ovplyvňujú spoločenskú mienku, stále dookola s obľubou opakujú a vyhlasujú, že síce zastupiteľská demokracia založená na rozdelení moci medzi stranami má svoje chyby, ale ľudia nič lepšieho nevymysleli. Drobné „chyby“ systému (ako sú napr. vláda oligarchie, korupcia, partokracia) sú vlastne normálnou súčasťou modernej spoločnosti. Tieto tvrdenia svedčia o hlbokej úbohosti a lenivosti myslenia tzv. intelektuálnej elity a o absencii politickej kreativity u politikov. História ako aj súčasnosť ukazuje nesmierne množstvo rôznych variantov a podôb riadenia spoločnosti od občín v Rusku, po rôzne kmeňové usporiadania, stavovské a kastové spoločenstvá, rôzne náboženské, ekologické, sociálne a duchovné komunity, atď. Dnes je veľa vzorových príkladov a modelov usporiadania spoločnosti, z ktorých sa dá veľa naučiť a ktoré možno použiť pri vytváraní a zavádzaní funkčného modelu priamej demokracie v rámci nejakej konkrétnej krajiny alebo v rámci väčšieho politicko-hospodárskeho celku, ako je napríklad EÚ. Už len v rámci klasického parlamentného systému vidno obrovské rozdiely v uplatňovaní skutočnej demokracie, čiže v miere reálnej možnosti ovplyvňovania a zasahovania do vecí verejných medzi takými krajinami, ako sú Švédsko, Nórsko, Fínsko, Holandsko a Švajčiarsko na jednej strane a USA a Veľká Británia na strane druhej. Európa by sa mala znova tak, ako to bolo v prípade zavádzania parlamentnej demokracie aj v iných krajinách sveta, kde dovtedy vládli feudálne alebo kmeňové pomery, stať príkladom a motorom týchto zmien. Zmena parlamentnej straníckej demokracie na skutočnú priamu demokraciu je nevyhnutná aj v súvislosti s krachom súčasného ekonomického modelu a s vytvorením novej spravodlivejšej ekonomiky. Zavedenie prirodzenej ekonomiky je priamo spojené so zásadnou zmenou celkovej koncepcie riadenia spoločnosti.

Priama demokracia je aplikáciou a pokračovaním myšlienky trojčlenného sociálneho organizmu, tak ako to navrhol Rudolf Steiner. Rovnosť (spravodlivosť) v oblasti právnej a politickej; sloboda v oblasti myslenia, umeleckej tvorby, vierovyznania, vzdelávania a vedy; bratstvo (solidarita) v oblasti hospodárstva. Priama demokracia vytvára prostredie skutočnej rovnosti a spravodlivosti pre možnosť fungovania prirodzenej ekonomiky tak, aby bola skutočne prirodzená v duchu ideálu spolupráce a solidarity.

Priamu demokraciu v užšom zmysle chápeme ako určitú politologickú koncepciu smerujúcu k zmene súčasného politického usporiadania. V širšom zmysle priamu demokraciu

chápeme ako filozofický koncept radikálnej zmeny myslenia a politického správania ľudí smerom k vytvoreniu skutočnej slobody, a to formou vytvárania rôznorodých komunít a zavádzania netradičných modelov hospodárenia a riadenia, všetko v duchu spravodlivostí a ohľaduplností k prírode a v duchu novej univerzálnej spirituality.